MALTA

QORTI CIVILI
(SEZZJONI TAL-FAMILJA)

ONOR. IMHALLEF
RAYMOND C. PACE

Seduta tat-3 ta' Novembru, 2004

Citazzjoni Numru. 945/2003

Jennifer Borg nee` Attard

vs

Conrad Borg

Il-Qorti,

I. PRELIMINARI.

Rat ic-citazzjoni attrici datata 16 ta' Settembru 2003 a fol. 1 tal-process fejn gie premess:-
Illi, l-kontendenti zzewgu f'Malta fil-31 ta' Awissu 2002;

Illi, l-kunsens ta' l-attrici nkiseb b'qerq dwar il-kwalita` tal-parti l-ohra li mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga **(artikolu 19 (1) (c) ta' l-Att Dwar iz-Zwieg)**;

Illi l-kunsens tal-kontendenti jew wahda minnhom kien vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni tal-gudizzju fuq il-hajja

mizzewga jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha jew b'anomalija piskologika serja li taghmilha mpossibli ghalihom li jaqdu l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg **(artikolu 19 (1) (d) ta' l-Att Dwar iz-Zwieg)**;

Illi ghalhekk l-istess attrici talbet li din l-Qorti sabiex ghar-ragunijiet premessi;

1. Tiddikjara u z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fil-31 ta' Awissu 2002 bhala null u minghajr effett fil-ligi a tenur ta' l-**artikolu 19 (1) (c), u/jew artikolu 19 (1) (d) ta' l-Att Dwar iz-Zwieg.**

Bl-ispejjez kontra l-konvenut ingunt in subizzjoni.

Rat id-dikjarazzjoni ta' l-attrici, il-lista tax-xhieda minnha prezentati u l-lista tad-dokumenti a fol. 3 u 4 tal-process.

Rat id-dokumenti esebiti;

Rat in-nota ta' l-eccezzjonijiet ta' Conrad Borg, datata 28 ta' Ottubru 2003, a fol. 25 fejn ecceppixxa bir-rispett:-

1. Illi l-esponenti ma jopponix ghat-talba attrici sabiex iz-zwieg li huwa kkuntratta ma' l-attrici fil-31 ta' Awissu 2002 jigi dikjarat null u bla effett fil-ligi, izda jissottometti ruhu ghal kull decizjoni ta' din l-Onorabbli Qorti;

Rat id-dikjarazzjoni tal-konvenut u l-lista tax-xhieda minnu prezentati a fol. 25 u fol 26. Tal-process;

Rat in-nota ta' l-attrici datata 20 ta' Jannar 2004 fejn permezz taghha pprezentat l-affidavits tal-genituri taghha;

Rat in-nota tal-konvenut datata 17 ta' Frar 2004 li permezz taghha pprezenta l-affidavit tieghu stess, ta' Spiridione Borg u ta' Doris Borg;

Rat il-verbal tas-seduta datat 19 ta' Frar 2004 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghas-7 ta' Ottubru 2004; u tas-7 ta' Ottubru 2004 fejn il-kawza giet differita ghas-sentenza ghat-3 ta' Novembru 2004;

Rat in-nota ta' l-attrici datata 19 ta' Frar 2004, fejn permezz taghha pprezentat l-affidavit ta' Natalino Xuereb;

Rat il-provi kollha prodotti;

Rat l-att kollha tal-kawza.

II. KONSIDERAZZJONIJIET.

i) PRINCIPJI LEGALI.

Illi dawn il-premessi li fuqhom hija bbazata l-azzjoni attrici huma kkontemplati fl-**artikolu 19 (1) (c) u (d) tal-Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta** u cjoe` l-**Att dwar iz-Zwieg**.

Illi l-attrici l-ewwel tissottometti illi z-zwieg bejnha u bejn il-konvenut ghandu jigi dikjarat null *inter alia* a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (c) tal-Kap 255** li jghid:-

19 (1). "*B'zieda mal-kazijiet fejn zwieg ikun null skond xi dispozizzjoni ohra ta' dan l-Att, zwieg ikun null:*

(c) jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun inkiseb b'qerq dwar xi kwalita` tal-parti l-ohra li tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga".

Illi element importanti ta' dan is-subartikolu hu li l-qerq irid ikun serju bizzejjed li jfixkel serjament il-hajja mizzewga, u huwa mmaterjali jekk tali qerq jorigina minn naha l-ohra jew minn terzi persuni, ghaliex li huwa mportanti u determinanti huwa li l-qerq ikun sar sabiex jahbi xi kondizzjoni, fatt, jew element serju fuq il-persuna jew il-hajja ta' wiehed mill-konjugi li jkun tali li jista' jaghti lok ghal disgwid serju ghal *consortium vitae* tant necessarju ghall-hajja mizzewga.

Illi fil-fatt ***George V. Lobo*** f'**"The New Marriage Law"** jghid li *"As t. J. Green puts it: "The basic issue is not so much the fraud but rather the presence of a factor significantly disturbing the 'consortuim vitae…..if one judges from a contractualist perspective, fraud is juridically significanty since the law seeks to protect one*

party from the machinations of the other distorting the agreement. However, from a personalist standpoint, the real issue is the disturbance of the 'consortuim vitae' and the source of the error is juridically irrelevant".

Illi wkoll il-legislatur Malti llimita l-qerq fuq *"xi kwalita tal-parti l-ohra li tista' mix-xorta taghha tfixkel serjament il-hajja mizzewga".* Din il-kawzali giet ikkonsidrata minn din il-Qorti diversament presjeduta fil-kaz **"John Borg vs Paula sive Polly Borg"** (P.A. (VDG) 22 ta' Mejju 1995 – Cit. Nru. 591/94VDG) fejn gie osservat li:-

"kieku dak il-paragrafu 19(1) (c) gie formulat b'mod differenti, wiehed ikun jista' jghid li japplika ghaz-zwieg civili l-art.981 tal-Kodici Civili li evidentement hu aktar wiesgha fil-portata tieghu. Il-legislatur Malti, izda, ghazel li jillimita l-qerq, bhala kawza ta' nullita` ta' zwieg, ghall-qerq dwar dawk il-kwalitajiet, oggettivament gravi, li jincidu fuq l-essenza, il propjetajiet u l-ghanijiet taz-zwieg".

"The object of deceit must be a quality of the other contracting party which, in itself, will have to cause serious disturbance in the partnership of conjugal life; with this formula, the legislator intends that the quality **must be** *objectively grave and establishes the partneship of conjugal life as an objective point of reference for the gravity of the quality so that the qualities are related to the essence, proeprties and ends of marriage. Therefore, those subjective qualities which cannot be objectively reconciled with conjugal partnership are irrelevant and, in this sense, they are merely arbitrary or trivial". (***Viladrich* **P.J. Matrimonial Consent. Code of Canon Law Annot. –** Caparros, E. et al. Ed) 1993, Wilson and Lafleur, Montreal).

Illi l-Qrati taghna, nkluz fis-sentenza "**Carmelo Mifsud vs Anna Mifsud nee' Ignacakova**" (P.A. (RCP) 13 ta' Novembru 2002), dejjem sostnew li z-zwieg ikun null skond dan is-sub-artikolu jekk wahda mill-partijiet taghti l-kunsens taghha ghax tkun giet imqarqa jew mill-parti l-ohra jew minn xi haddiehor dwar xi kwalita tal-parti l-ohra ("**Fattah xebba Perry vs Dr. A. Mifsud et**" (P.A. 22 ta

Novembru 1982). Skond il-gurisprudenza fuq citata, element importanti ta' dan is-subartikolu hu li l-qerq irid ikun serju bizzejjed li fixkel serjament il-hajja mizzewga.

Illi l-attrici ssostni wkoll li l-kunsens tal-partijiet kien null a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (d)** li jghid:

"(d) *jekk il-kunsens ta' xi wahda mill-partijiet ikun vizzjat b'difett serju ta' diskrezzjoni ta' gudizzju fuq il-hajja mizzewga, jew fuq id-drittijiet u d-dmirijiet essenzjali taghha, jew b'anomalija psikologika serja li taghmilha mpossibbli ghal dik il-parti li taqdi l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg*".

Illi dwar dan is-subartikolu din il-Qorti kif presjeduta diga` kellha okkazzjoni tezaminah, u ghalhekk taghmel referenza ghas-sentenza "**Joseph Borg vs Maria Nicolina Cutajar gia` Borg**" (Cit Nru 1564/97/RCP – deciza fil-21 ta' Ottubru 1999) u ghall-principji hemm enuncjati.

Illi fis-sentenza "**Kevin Spiteri vs Avukat Dr Renzo Porella Flores et noe**" (Cit Nru 2443/97/RCP – deciza 18 ta' Jannar 2000) il-Qorti ghamlet referenza ghall-esposizzjoni ta' ***Viladrich***:-

"*Thus, there is grave lack [of discretion of judgement] when it is proven that a contracting party lacks intellectual and volitional maturity necessary to discern, in view of binding oneself in an irrevocable manner, the essential rights and duties of marriage, which are the object of mutual surrender and acceptance. The discretion of judgement refers to that degree of maturity of comprehension and of will of the contracting parties which enables them to give and receive each other, through a juridical bond, in a unique community of life and love. This community is indissolubly faithful, ordered to the good of the spouses as well as to the procreation and education of the offspring*" (***Viladrich, P.J.,*** **Matrimonial Consent in Code of Canon Law Annotated** (Montreal, 1993), p. 686).

Illi kwantu ghall-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg, din il-Qorti tifhem li, fin-nuqqas ta' definizzjoni jew indikazzjoni fil-**Kap. 255**, dawn l-obbligazzjonijiet essenzjali huma dawk li fis-socjeta` Maltija dejjem u invarjabbilment gew ritenuti bhala l-obbligazzjonijiet essenzjali taz-zwieg. Dawn huma "*the obligation concerning the conjugal act or carnal union, as bodily union and basis of procreation; the obligation of the community of life and love as an expression of the union between man and woman, mutual well-being, which is inseparable from the provision of an environment conducive to the reception and education of children; and the obligation to receive and bring up children within the context of a conjugal community. It is important to remember that these essential obligations must be mutual, permanent, continuous, exclusive and irrevocable so that there would be incapacity if one of the contracting parties should be, due to a psychological cause, incapable of assuming these obligations with these essential characteristics*" (***Viladrich, P.J.,*** op.cit., p. 687).

ii) <u>APPREZZAMENT TAL-PROVI.</u>

Illi l-istess partijiet jidher li bdew johorgu flimkien fis-sena 1999 wara li kienu jahdmu fuq l-istess post tax-xoghol, jidher li kellhom relazzjoni tajba bejniethom, tant li ndew jaghmlu l-preparamenti taghhom sabiex jizzewgu; fil-fatt anke dahlu sabiex jixtru post flimkien u tgharsu fit-22 ta' Settembru 2001 u fl-ahharnett izzewgu fil-31 ta' Awissu 2002; izda waqt il-*honeymoon*, l-istess attrici saret taf li l-konvenut kien diabetiku; jidher li l-attrici qatt ma kienet taf xejn dwar dan, filwaqt li l-konvenut ammetta maghha li ma kienx qalilha peress li beza' li ma kenitx ser tkompli mieghu; jirrizulta mix-xhieda ta' l-istess attrici li in verita' hija ppruvat taccetta dan l-istat ta' fatt, izda dak li ma setghatx telgheb kien il-fatt li l-istess konvenut, u skond l-attrici anke il-familja tieghu ma kienu qatt qalulha xejn dwar l-istess kondizzjoni tal-konvenut – ma' hemm l-ebda dubju li ghall-attrici dan kien serju hafna, iktar u iktar peress li hija hasset li l-konvenut kien dahaq biha – u ma hemm l-ebda dubju li kif saret taf dan l-attrici tbidlet ghal kollox fl-atteggament taghha lejn il-konvenut, u minkejja l-

isforzi kollha li ghamlet, ghaliha din kienet serja wisq sabiex taccetta, peress li jidher car li hija hasset li kienet fdat persuna b'kollox, izda li fl-ahharnett dan ma kienx sincier maghha u dahaq biha.

Illi din il-Qorti kellha hafna okkazzjonijiet sfortunatament sabiex tiddeciedi dwar nullita' *o meno* taz-zwieg, dejjem ghal dak li jirrigwarda n-natura civili ta' l-istess, u thoss li din kienet wahda mill-kawzi l-iktar difficli li kellha tikteb, u dan peress li jidher car li din il-koppja verament kienet thobb lil xulxin u jidher li kien hemm affjatament sew flimkien, u wkoll li kienu dedikati ghal xulxin; pero' jidher car ukoll li l-konvenut heba lill-attrici dettal importanti fuqu, u cjoe' l-kondizzjoni li kien ibati minnha, li l-istess attrici skopriet biss wara z-zwieg. Certament li l-attrici kellha dritt tkun taf b'din il-kundizzjoni qabel l-istess zwieg, u l-fatt li dan ma sarx u saret biss taf b'kumbinazzjoni wara z-zwieg, kien xokk kbir ghall-attrici, u ghalkemm fi kliemha hija ppruvat issalva z-zwieg, jidher li dan in-nuqqas tal-konvenut kien wisq ghaliha sabiex hija tonora u tezercita' l-elementi essenzjali taz-zwieg – kien ukoll zball fatali tal-konvenut li ma afdax lill-attrici u fl-sfond ta' dan kollu ma hemm l-ebda dubju li l-kunsens ta' l-attrici kien vizzjat *stante* li nkiseb b'qerq dwar kwalita' tal-konvenut, u allura l-istess zwieg qed jigi annullat a bazi ta' l-**artikolu 19 (1) (c) tal-Kap 255.** Fil-fatt l-attrici jidher li tilfet il-fiducja kollha li kellha fil-konvenut u fi ftit zmien il-konvivenza bejn il-partijiet spiccat u f'Mejju 2003 il-koppja ma baghetx tghix flimkien, saret ukoll separazzjoni konsenswali u wara l-attrici fethet din il-kawza, li llum qed tigi deciza.

III. KONKLUZJONI.

Illi ghalhekk ghal dawn il-motivi, din il-Qorti, **taqta' u tiddeciedi,** billi filwaqt li tichad l-eccezzjonijiet tal-konvenut biss in kwantu l-istess huma nkompatibbli ma' dak fuq premess u hawn deciz, **tilqa' t-talba attrici** b'dan illi:-

1. Tiddikjara u z-zwieg celebrat bejn il-kontendenti fil-31 ta' Awissu 2002 bhala null u minghajr effett fil-ligi a tenur

ta' l-**artikolu 19 (1) (c) ta' l-Att Dwar iz-Zwieg, Kap 255 tal-Ligijiet ta' Malta.**
Bl-ispejjez kollha kontra l-konvenut.

Moqrija.

< Sentenza Finali >

--------------------------------TMIEM--------------------------------